

N° 2052
1898 A. P.

Jönköping 31/1 1898

Till Arkeologiska Kommissionen.

Till Arkeologiska Kommissionen ber jag
härmed ödmjukast få öfverlämna berättelse
öfver den utgräfnings jag jämte doktor
A. O. Heikel hästen 1897 verkstälde i Kir-
nukarum gravplats i Vesilampi socken.
Tillika ber jag att till Arkeologiska Kom-
missionen få öfverstyra tvänne kartor,
hvilka vid samma tillfälle upprättades af
landtmätaren Viljo Kala öfver Kirnu-
karum. Heltungfas den 26 januari 1898.

A. O. Heikel.

N:o 2554
1898 N. N.

Kirnukkarun Grapplats i Vesilahki socken.

Grapplatsens utseende hästen 1897.

På Väinälä hade uppförts en ny bostadsbyggnad närmare landsvägen, nordost om Herman Helius förra bostad samt väster om sistnämnda en uthusbyggnad, framför hvilken en brunn blef utgräfd. Föröfrigt var man i beråd att byta väg utmed den branta, emot Annells område vittande, grusvägen.

På Syynele hade en ny bostadsbyggnad belägen uthusbyggnad aflägsnats och i dess släkte i öster och nordost uppförts tre smärre uthusbyggnader samt en badstuga på stranden af Kirkkolahki. På gårdsplanen har rum beredts för trä- och busk-planteringar. På gårdsplanen gjordes gräfningsförsök. Men vid de främre, på landtmätaren Viljo Kalos karta med 1 utmärkta platserna, bestående af med kalstyggen uppländad kraftig mylla, gjäfro i utbyte (N. N. N:o 3457: 8-9) en mindre järnknip med tänge, en öppen ring af bronsbräd, bränd och obränd ben.

Den arinet af odlingen berörda tredje, förden Annell tillhöriga nordvästliga parcellen har följande utseende: Bräcken, som flutar åt söder, har i norr och väster raka rätlinier, begränsas åt söder mot en åker af en kraftig gränslinie samt i öster af landsvägen. Den raka rätlinien i norr emot Leanders område mäter $6\frac{1}{2}$ meter i längd. Den södra gränslinien utbuktar sig något vid midten och är områdets här följaktligen största bred $27\frac{2}{3}$ meter. I nord gränsen emot Leanders område i bäckens västra del är en tia för. Men oregelbunden åkertappa, hvars längd

Sida mäter 12 meter, dess största bredd
är $7\frac{1}{3}$ meter. Alldeles i mitten af backen fin-
nes en annan åkertopp af trapeziunform
hvars längs sidor äro $7\frac{1}{2}$ meter länge
hvars brösidorna resp. 4 och $2\frac{2}{3}$ meter. På
viljo Kalas Mark betecknade med 3/. Omhel-
bart nordost om den sistnämnda åkertoppen
vidtager en genom sandläst åstedkommen grop
af det ndrmaste aflångt rund form, må-
tande $4\frac{1}{2} \times 3\frac{1}{2}$ meter. Öster om sistnämnda sand-
grop finnes en i bruk varande potatisgrop
af rektangulär form, måtande 5 meter i längd
och $3\frac{1}{2}$ meter i bredd. S.S.C. om sistnämnda åker-
topps finnes en öfvergippen potatisgrop af rek-
tangulär form, hvars längs sidor äro $5\frac{1}{2}$ meter
samt kortsidor 5 meter och hvars hörn i O.N.O
faller inom sistnämnda åkertoppas.

Hela det öfriga af Seuare Kulturintressa
icke berörda området är tätare och glesare
betäckt af mest en 90-tal större och mindre
orraliska stenblock, af hvilka någon mäter
til och med 4×2 meter i genomskärning, andra
äro mindre och höja sig till alltyd-
ligt öfver den prädiga gräs mattan, som
utbreder sig öfver backen emellan stenar-
na. Längs efter mitten af backen äro i rad
5 a' 6 tämligen runda frödjupsningar med 3-4
meters mellanrum och af 1 meters diameter
utgräpda, hvilkas lågt belägna bottenar
äro ojämt stenbelagda och hvilka göra in-
tryck af att vara af yngre datum.

A. Det undersökta områdets utseende
för undersökningen.

Det i och för undersökningen utredda gräs,
bevuxna orubbade området befinner sig $4\frac{1}{2}$ meter

S. S. O om den i det föregående beskrifna trapeziumpformiga äkertappan. Detta område oregelbundet till sin form, måter i N. och Ö. 9 meter, är vid midten af västra hälften 5 meter bred samt afsmalnar hvarifrån ena bågen ändras. Områdets norra och västra hörn släta till främre stenar samt ses inom detsamma östra och västra hälft främre stenar på ungefär 3 meters afstånd ifrån hvarandra. Samtliga dessa stenar äro ungef. 1 meter i genomskärning och höja sig blott obetydligt öfver grästoppen. Norrom den inom västra hälften befintliga stenen utbreda sig en af de i det föregående nämnda 5 & 6 stensbelagda fördjupningarna; ifrån östra ändan af området mått vidtog en annan enahanda fördjupning.

B. Undersökning.

a) Grafplatens byggnad.

Sedan toppen afdragits och först två ena hvarandra vinkelräta Kanaler i N. och S. samt i Ö. och V. vid Stenen I utgräfsits och Kanalen i Ö. och V. fortsattes ända till Stenen II samt område det därefter i anslutning till antydda hufvudsakliga förparingsväg häll och hållet under. Sakts, kunde på platsen konstateras följande förhållandenvarande grafstreck: De vid områdets västra och norra hörn, ofrån toppen ursprungligen synliga, stenarna samt en ungef. i dess ändre belägen, ofrån toppen ursprungligen icke synlig ^{sten} voro alle jordfasta. Emellan dessa stenar utbredde sig ett lager ^{av} mindre stenar, inbäddade i mjuk lera och kraftig, myllig uppbladdad gräsjord, som därtill innehöll aska och små Kolstycken. Stenarna uti lagret voro 1/2 till 1 meter vid den västra med I, den östra med II.

öfverhufvud Kantiga och brutna, varierande
ifrån ett hästhusfods - tio mindre af en Kung-
näfves storlek, dess genombrända, eller blott
svedd af eld och satiga. Detta lager, som
föröfrigt jämt öfver hela området lågo en
maktighet af ungef. $\frac{1}{2}$ meter, observerades vid
Stenarna I och II sträcka sig något djupare
så att lagret vid dessa var af $\frac{2}{3}$ meters makt-
ighet. Dessutom konstaterades vid Stenarna
I och II, hvilka jämkälligen icke voro jordsatta,
utan hvilade på en af människahand gjord
underlag af småsten, utgjorde en lagr central
stenar, betecknande hvar sin skilda grafplats.
Öfvan nämnda i jorden observerade stensatta
fördjupningar visade sig icke hafva betydelse
för det ursprungliga grafskicket, utan här
höra sig därpå, att dessa ställen af en eller
annan orsak senare beräfrats tillfred, då det
området jämt betecknande stensatta blifvit syn-
ligt.

b) Fynd. (pån fallvandrings tiden)

De föremåden, hvilka påträffats i samband
med öfvan nämnda centralstenar, lågo 20 à 30 cm
djupa under den nuvarande jorden.

De fynd, hvilka påträffades strödda omkring och
i samband med centralstenen I äro följande:

(M. N. n: 3451: 1-4) osmorda trekantig svärdsknapp
af brons; brett fragment af en spjutspets; brett frag-
ment af en tvåeggad svärd; lång fragment af
en spjutspets.

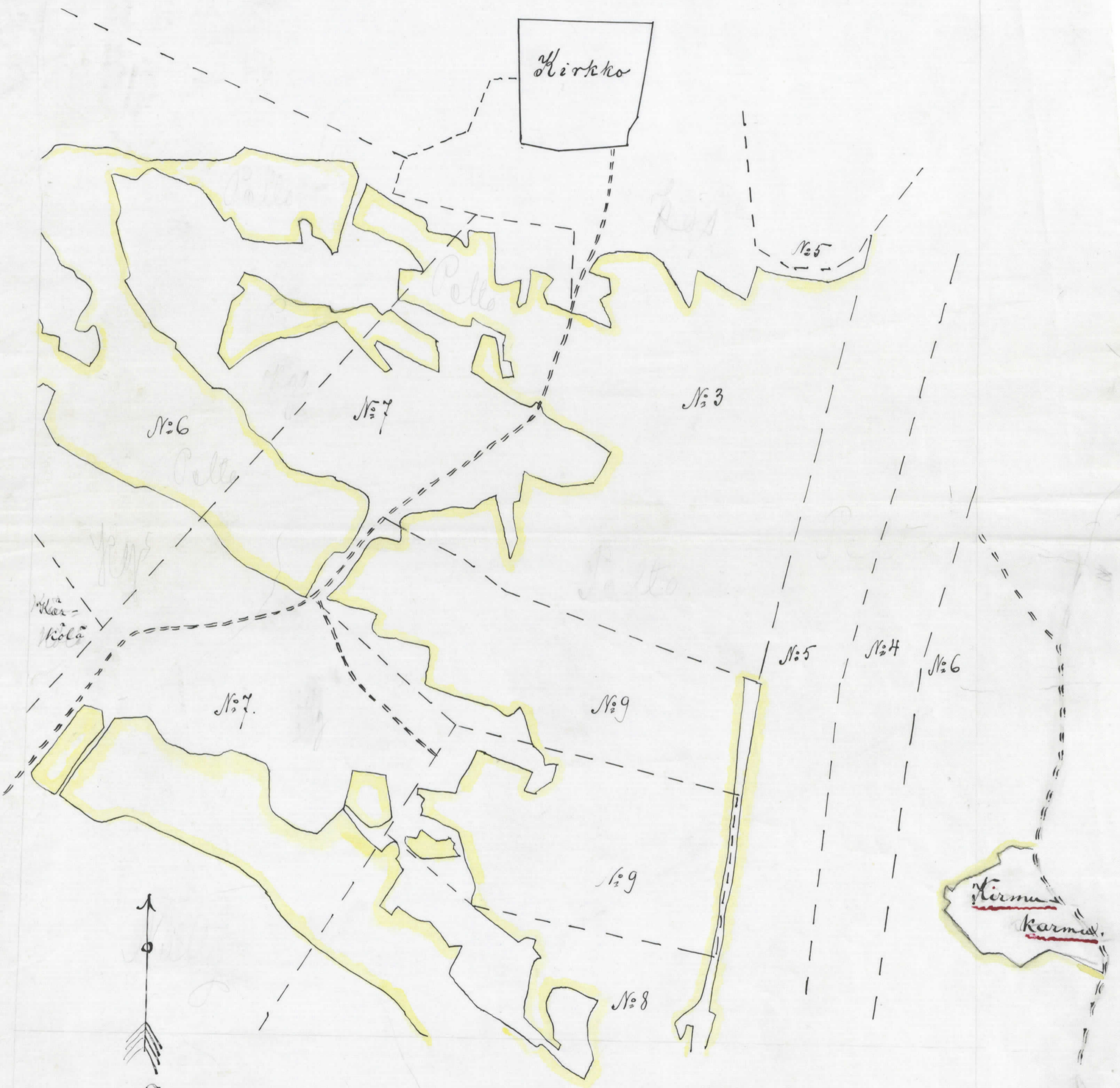
De fynd, hvilka påträffades i samband med
centralstenen II äro följande:

(M. N. n: 3451: 5-6) lång fragment af en två-
eggad svärd, funnet intill under centralstenen; frag-
ment af ett spiralvridet armband af brons.

I samband med centralstenarna I och II an-
träffades (M. N. n: 3451: 7) sparsamt brända ben-
skärfvor, Kolstycken och klägg.

22

Ote
Kirkonkylän kartasta
Vesilahdella

- N:o 3 Tapola
- 4 Uotila
- 5 Hvendorf
- 6 Kärsä
- 7 Tallinen
- 9 Björni

KIRMUKARMUN

määstä

Vesilahdella

Tehnyt v. 1897 Viljo Kala

Seitys:

1. Tutkittu alue
2. Pelti
3. Hietakuoppa
4. Perunakuoppia
5. Kaivo
6. Vihkuonetta
7. Sauna
8. Ent. Helinin rakennus.

Osa
KIR MUK ARMUA

Vesilahdella.

Niilo Kala v. 1897.

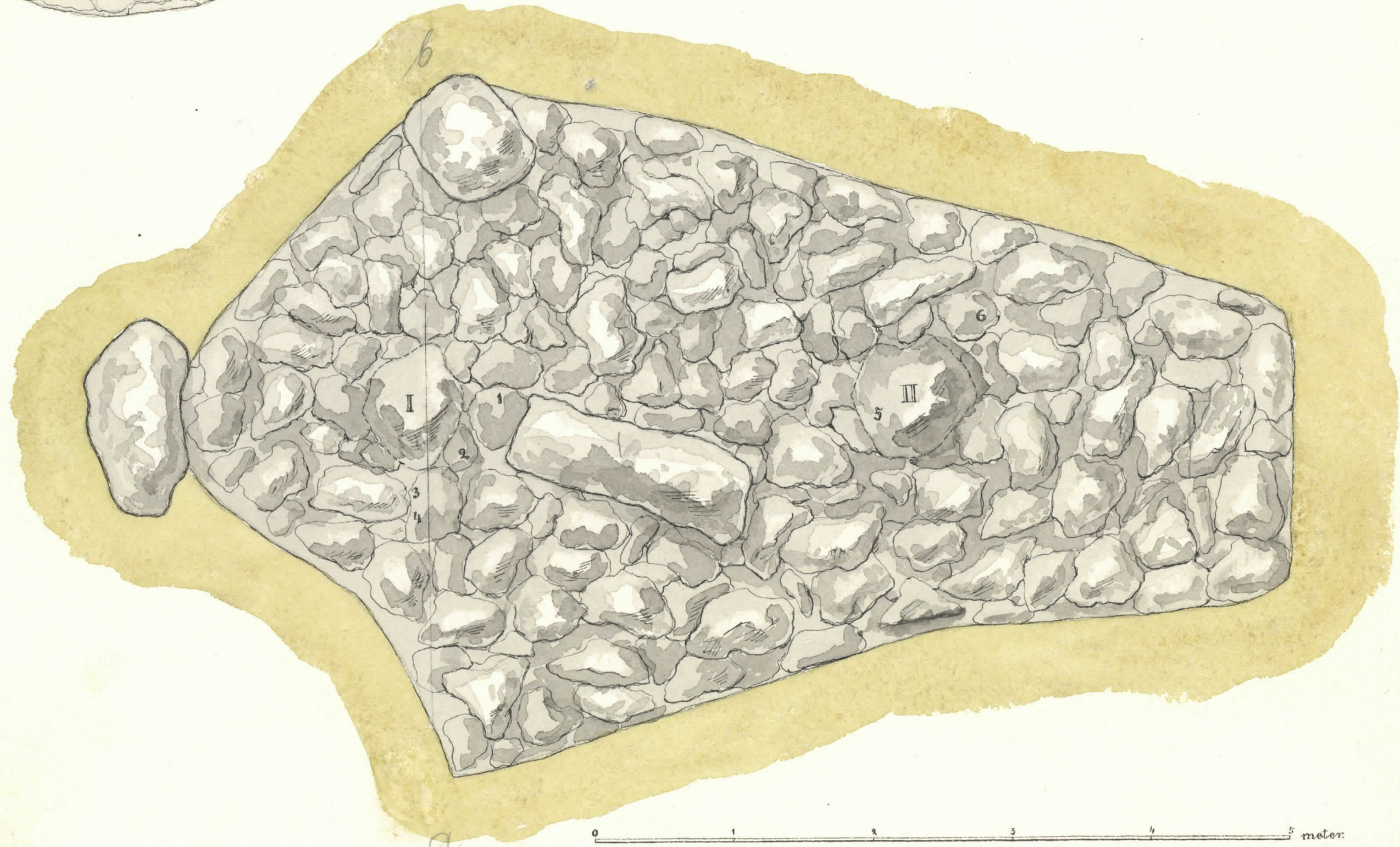
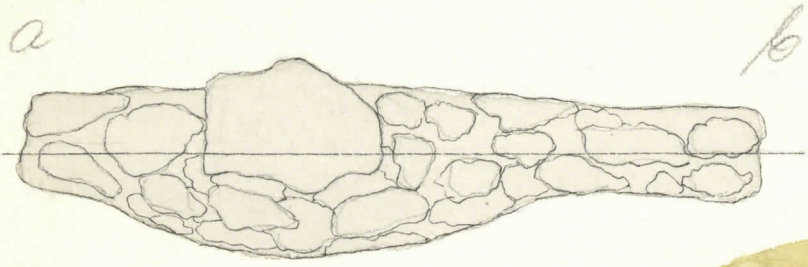
- Seitys:
1. Tutkittu ala
  2. Liitakuoppa
  3. Pelto
  4. Perunakuoppia
  5. Kaksi poistettua kivää.

1:300

N° 11/98
XII/10.

0 1 2 3 4 5 meter.

"Kirmukarmu backen", bakom hvilken orgelnisten Seanders och f. d. parcellinnehafaren Helins byggnader. Till höger prostmannen J. Poljalars byggning f. d. gästgifveriet. Till vänster Vesilakti kyrka.

L. 136

A 128: 28

Hirmukarmu backen, bakom hvilken orgelnisten Leanders och f.d. parcellimåh. Helms byggn.

L.136

A128:29